

Expunere de motive pentru modificarea și completarea alineatului (3) a articolului 68 din Legea nr.64/1991 privind brevetele de invenție, republicată

România a fost unul dintre primele state europene care au aderat la "Convenția de la Paris pentru Protecția Proprietății Industriale" din anul 1883.

Principalul subiect de drept protejat prin Convenție și revizurile ulterioare este **invenția**, definită ca rod al unei activități vocaționale, fiindcă reprezintă noutatea absolută pe plan mondial, presupune un minimum de efort intelectual pentru elaborare și este susceptibilă de aplicare industrială, adică poate fi reprodusă în mod identic la nesfârșit.

Nivelul de protecție prin lege asupra invenției și în general asupra proprietății intelectuale, reflectă evoluția unei societăți, a unui stat, dar și asigură prosperitatea în domeniul tehnic, economic și cultural.

În acest sens, este recunoscut rolul Oficiului de Brevete al Statelor Unite ale Americii, în context cu o legislație bine elaborată, dar mai ales cu o justiție eficientă, ce este necesar în toate statele democratice ale lumii.

În România prima lege a brevetelor de invenție datează din 17 ianuarie 1906 și poartă semnături celebre: regele Carol I, liderii politici Ion Lahovari, Take Ionescu. "*Legea asupra brevetelor de invențiune*", a fost promulgată prin Decretul regal nr. 102 din 13 ianuarie 1906 și publicată în Monitorul Oficial nr. 229 din 17 ianuarie 1906.

Având ca argument această scurtă introducere am inițiat propunerea legislativă de modificare și completare a alineatului (3) a articolului 68 din Legea nr.64/1991 în considerația faptului că o protecție legislativ-juridică a proprietății intelectuale încurajează investițiile, stimulează în general creșterea economică, creează noi locuri de muncă și premiza pentru alte noi inovații.

În sprijinul argumentelor noastre facem referire la faptul că prin articolul 298 din Codul Fiscal al României a fost abrogată stimulatoarea reglementare care scutea de impozit pe cei care reușeau să fabrice un produs brevetat (articolul 68 din forma inițială a Legii nr.64/1991), în contradicție cu prevederile din legea brevetului regal (un act normativ inovator pentru România) care afirma

la articolul 13 că *“Proprietarii de brevete care probează că au fundat un stabiliment în scop exclusiv de a executa obiectul brevetat se pot bucura de avantajele legii pentru încurajarea industriei naționale.”*

Prima legislație socialistă a invențiilor este reprezentată de Decretul Consiliului de Stat nr.214/1950 și Hotărârea Consiliului de Miniștri nr.943/1950, care a introdus procedura ofertei (volens-nolens) către statul care deținea toată industria, în urma naționalizării din 11 iunie 1948. Această ofertă a fost fără îndoială viciată de faptul că inventatorul nu avea nici o alternativă în a-și valorifica invenția. În această situație, reprezentând o expropriere mascată, statul și-a permis ca, în locul bunei înțelegeri din legea brevetului regal, să acorde inventatorului o așa-zisă “recompensă” care reprezintă un procent derizoriu din avantajul obținut de stat într-un singur an de folosință a invenției, în timp ce statul își proteja brevetul pe timp de 15 ani.

Această subevaluare a efortului intelectual a continuat și prin legislația anului 1967, mai precis Decretul nr.884/1967 și Hotărârea Consilului de Miniștri nr.2250/1967 (care prin articolul 35 *recompensa* a fost diminuată drastic).

Admițând că limitarea în timp a protecției asupra invenției reprezintă contribuția inventatorilor la ceea ce se numea „construirea societății socialiste”, nu este admis că, datorită abuzurilor vechiului regim, unii inventatori nu au primit drepturile pentru invenții aplicate în economia națională, astfel că prin articolul 66 din forma inițială a Legii nr.64/1991 s-a căutat să se repare acele acte de nedreptate dar printr-o formulare care dovedește o documentare insuficientă asupra legilor sub ocrotirea cărora au stat invențiile nerecompensate sau parțial recompensate.

Mai precis, pentru o bună înțelegere a argumentelor de modificare, vom reda forma alineatului (3) a articolului 68 care a fost parțial și insuficient completat din anul 1991 până în momentul inițierii prezentei propuneri legislative: **“Art. 68 - (3) Drepturile bănești cuvenite inventatorilor pentru invențiile brevetate, aplicate, parțial recompensate sau nerecompensate până la data intrării în vigoare a prezentei legi se vor negocia între inventator și unitatea care a aplicat invenția. În aceste cazuri, negocierea va începe de la drepturile bănești maxime**

c convenite inventatorului, prevăzute în legea aplicabilă la data înregistrării cererii de brevet. În cazul neînțelegerii între părți, drepturile bănești se vor stabili potrivit prevederilor art. 60.”

Este de înțeles că această reglementare a trezit vechi animozități între inventatorii nerecompensați la timpul potrivit și unitățile care au aplicat invențiile. Unele dintre unitățile debitoare, neavând alte argumente în refuzul de plată a unor drepturi bănești, au considerat reglementarea cvasi-reparatorie este neconstituțională, astfel că, în această privință, găsim mai multe decizii ale Curții Constituționale, prin care se stabilește corectitudinea dispoziției sub raport constituțional.

Fenomenul refuzului de plată a vechilor debite pare să fi fost constatat și în alte țări, lucru pe care îl deducem din aceea că Uniunea Europeană a intervenit prin Directiva 2004/48/CE, a cărei esență constă în :

- crearea unui *mediu favorabil inovației și investițiilor (art. 1- Preambul)*;
- protecția proprietății intelectuale, cu scopul de a permite inventatorului sau creatorului să obțină un *profit legitim din invenția sau creația sa (art.2)*;
- acordarea de *daune – interese și daune morale descurajatoare*, în caz de vătămare a dreptului de proprietate intelectuală (art.26).

Această Directivă, teoretic, a fost transpusă în plan național prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr.100/2005. Ea a fost completată prin Legea nr.214/2008, a cărei esență constă în dreptul celor apărați printr-un titlul de proprietate industrială de a cere aplicarea măsurilor, procedurilor și repararea daunelor, pentru orice încălcare a drepturilor de proprietate industrială. Această lege este de esență procedurală, reparatorie și a permis redeschiderea unor acțiuni în Justiție, pierdute, de titularii de drepturi datorită unor erori judiciare, a doua oară. Prin obligarea la plată a tuturor unităților care au aplicat invențiile, este distrus trecutul juridic (a se analiza Decizia nr.33/2008 a Înaltei Curți de Casație și Justiție), deoarece legislația invențiilor readusă în stare “activă” este eterogenă și dispune că obligația de plată a recompenselor pentru invenții, revine Ministerului de Finanțe, conform art.6 din H.C.M. nr.943/1950, revine titularului

de brevet, conform art.20 din D.C.S.nr.884/1967 și revine celui care a aplicat invenția, conform art.37 din Legea nr.62/1974.

În acest fel, prevederile actuale ale Legii nr.64/1991 încalcă principiul “non bis in idem”, în sensul că cere instituțiilor care au aplicat invențiile să onoreze a doua oară o obligație de plată, știind că unele unități au virat recompensele neachitate la minister, după care acestea au ajuns la buget. Astfel, obligația de plată a recompenselor restante, pentru invenții brevetate aplicate în economia națională, revine celui care deține în mod precar aceste fonduri, adică, Ministerul Finanțelor Publice.

Ca o chestiune subsidiară, pentru evitarea unor eventuale derapaje, reglementarea în discuție trebuie să trateze și alte subiecte delicate, precum: dobânda, actualizarea debitelor (și nu prin metoda discutabilă a indicilor de inflație), menținerea dreptului câștigat în acțiuni anterioare, prin decizii definitive neexecutate din motive imputabile/neimputabile, etc.

Cele prezentate mai sus este doar o mică parte din argumentația pentru susținerea acestui proiect de act normativ necesar societății românești.

În baza celor prezentate supun dezbaterii și aprobării, celor două Camere ale Parlamentului României, propunerea legislativă **pentru modificarea și completarea alineatului (3) a articolului 68 din Legea nr.64/1991 privind brevetele de invenție, republicată.**

Inițiator :

Senator PNL de București

Corneliu Dobrițoiu

Senator PNL de Constanța

Puiu Hașotti

